

Hierbij nodig ik u van harte uit voor de bijeenkomst van de Contactgroep Gezondheid en Chemie (CGC) en de Nederlandse Vereniging voor Medische Milieukunde (NVMM):

Biomonitoring na een incident met gevaarlijke stoffen - Hoe pak je het aan en waar haal je de informatie vandaan?

De bijeenkomst vindt plaats op donderdag 16 september 2010 in Golden Tulip Hotel Central, Burgemeester Loeffplein 98, 5211 RX 's-Hertogenbosch, tel. +31 73 6926926
Hotel Central bevindt zich op de markt op 10-15 minuten lopen van het centraal station, zie www.goldentuliphotelcentral.nl

De bepaling van de inwendige blootstelling tijdens en na een incident met gevaarlijke stoffen is cruciaal voor het bepalen van het risico voor de volksgezondheid en voor beslissingen over medische behandeling van slachtoffers. De uitkomsten kunnen vaak ook gebruikt worden in gezondheidsonderzoek.

Stoffen blijven vaak langer in het lichaam aanwezig dan in de lucht op de incidentlocatie. Daarom heeft het afnemen van lichaamsmaterialen nog zin, ook als in de omgeving weinig meer is te meten. Andere redenen om biomonitoring te overwegen zijn: de inwendige blootstelling is een optelsom van blootstelling via verschillende routes en uit verschillende bronnen, dus met name geschikt in complexe blootstellingsituaties. Ook het leggen van een verband tussen blootstelling en gezondheidseffecten is vaak beter uitvoerbaar op grond van een inwendige blootstellingsmaat.

Bij incidenten wordt vaak achteraf de vraag gesteld: hadden we bij dit chemische incident niet biomonitoring toe kunnen passen? De beslissing om biomonitoring toe te passen moet kort na het incident en soms al tijdens het incident worden genomen. In gevallen dat biomonitoring is toegepast gaat het vaak om zeer persistente biomarkers zoals eiwitadducten of metabolieten met een zeer lange halfwaardetijd. In zeldzame gevallen werden lichaamsmaterialen binnen een paar uur na blootstelling verzameld. Uit literatuuronderzoek komt naar voren dat het lastig is snel een afweging te maken over het nut van biomonitoring in een bepaalde situatie. Als de beslissing is genomen, zijn er nog een aantal organisatorische en technische hordes die moeten worden genomen.

Op dit moment is de GGD-richtlijn medische milieukunde "Biomonitoring bij kleinschalige (chemische) incidenten" in ontwikkeling. Om snel een gewogen oordeel over de inzet van biomonitoring te kunnen komen is door het RIVM in samenwerking met het UMC St Radboud een beslisschema ontwikkeld (*J. Exposure Sci Environ Epidemiol*, advance online publication; doi: 10.1038/jes.2010.4).

In het programma zal de richtlijn biomonitoring en het beslisschema worden toegelicht. Ook zal geschetst worden hoe biomonitoring na een incident organisatorisch en technisch uitgevoerd zou kunnen worden. Hierbij wordt stilgestaan bij de beschikbaarheid van informatie over specifieke biomarkers en de afstemming tussen de gezondheidkundig adviseur gevaarlijke stoffen (GAGS binnen de rampenorganisatie) en de bedrijfsarts of arbeidshygiënist (als er een bedrijf betrokken is). Deze afstemming gaat dan vooral over een uit te voeren biomonitoring studie onder hulpverleners en werknemers.

Programma

- 13:00 – 13:30 Ontvangst met koffie en thee.
- 13:30 – 13:45 Mededelingen uit de CGC (Paul Scheepers en de NVMM (Henk Jans)
- 13:45 – 14:15 Ontwikkeling van een richtlijn voor toepassing van biomonitoring na en incident met gevaarlijke stoffen (Martin Eggens, Hulpverlening Groningen)
- 14:15 – 14:45 Hoe neem je de beslissing om biomonitoring wel of niet toe te passen? (Peter Bos, RIVM)
- 14:45 - 15:00 Pauze
- 15:00 - 15:30 Metingen van vluchtige organische stoffen in ademlucht (Paul Scheepers, UMC St Radboud)
- 15:30 - 15:50 Voorstel voor ontwikkeling van compacte informatie over biomarkers op ‘fact sheets’ (Nelleke Jeurissen, UMC St Radboud)
- 15:50 - 16:10 Samenwerking met bedrijfsarts en arbeidshygiënist bij de toepassing van biomonitoring bij blootgestelde werknemers (Steffanie de Wit, UMC St Radboud)
- 16:10 - 16:30 Paneldiscussie

De Contactgroep Gezondheid en Chemie

De Contactgroep Gezondheid en Chemie (CGC) is een multidisciplinair discussieforum met als doel het uitwisselen van informatie over de gezondheid van de mens in relatie tot chemische factoren en het bevorderen van het netwerk van mensen werkzaam op dit terrein. Dit wordt gerealiseerd door het organiseren van themamiddagen voor bedrijfsartsen, veiligheidkundigen, arbeidshygiënisten, toxicologen, medisch milieukundigen en milieugezondheidkundigen. De middagen worden, afhankelijk van het thema, georganiseerd in samenwerking met de Nederlandse Vereniging voor Arbeidshygiëne (NVvA), de Nederlandse Vereniging van Veiligheidkundigen (NVVK), de Nederlandse Vereniging voor Toxicologie (NVT), de Nederlandse Vereniging van Medische Milieukunde (NVMM) en de Nederlandse Vereniging voor Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde (NVAB). De themamiddagen bieden de mogelijkheid om al deze verschillende specialisten bij elkaar te brengen en zo multidisciplinaire netwerken te laten ontstaan.

Meer informatie over programma's van de CGC kunt u vinden op de website van de Nederlandse Vereniging voor Arbeidshygiëne, www.arbeidshygiene.nl, door te kiezen voor “contactgroepen” en “CGC”. U vindt daar de programma's en ppt-files van de CGC-bijeenkomsten die al hebben plaatsgevonden. Als lid van de CGC ontvangt u uitnodigingen voor nieuwe bijeenkomsten.

Tijdens de bijeenkomst worden door de CGC *uitsluitend aan leden van de CGC* certificaten van deelname uitgereikt ten behoeve van certificering. Deelnemers die geen lid zijn van de CGC maar wel lid zijn van één van bovengenoemde beroepsverenigingen kunnen hun eigen beroepsvereniging verzoeken om een certificaat van deelname te verstrekken.

Informatie over de sprekers:

Dr. Martin Eggens is sinds 1996 geregistreerd toxicoloog na zijn promotie bij de faculteit diergeneeskunde aan de Rijksuniversiteit Utrecht. Hij werkt op dit moment als gezondheidkundig milieuadviseur bij de Hulpverleningsdienst Groningen. In deze functie geeft hij advies aan gemeenten en burgers over verschillende milieuonderwerpen. Sinds 2004 is hij voor de drie noordelijke provincies actief als gezondheidkundig adviseur gevaarlijke stoffen (GAGS). In die functie was hij reeds betrokken bij de gezondheidkundige afhandeling van verschillende incidenten.

Dr. Peter M.J. Bos werkt als senior beoordelaar van gezondheidsrisico's bij blootstelling aan stoffen bij het Centrum voor Stoffen en Integrale Risicobeoordeling (SIR) van het RIVM. SIR beoordeelt de gezondheidsrisico's voor de mens bij blootstelling aan stoffen via o.a. voeding, consumentenproducten, drinkwater en lucht. Peter Bos heeft ongeveer 25 jaar ervaring in de risicobeoordeling bij inhalatoire blootstelling. Aanvankelijk omvatte zijn werkveld voornamelijk gezondheidsrisico's als gevolg van beroepsmatige blootstelling, maar de laatste 10 jaar richt hij zich vooral op de inschatting van gezondheidsrisico's bij het vrijkomen van gevaarlijke stoffen bij calamiteiten in zowel nationale als internationale kaders. Hij is projectleider voor het afleiden van de Nederlandse rampeninterventiewaarden voor gevaarlijke stoffen. Daarnaast werkt hij mee aan de ontwikkeling en toepassing van methodologische instrumenten, zoals PBPK-modellering en probabilistische technieken, in de risicobeoordeling. Ook het onderzoeken van de mogelijkheden en toepassing van biologische monitoring na een calamiteit, ten behoeve van de inschatting van de blootstelling en daaraan gerelateerde gezondheidseffecten, is een belangrijk onderwerp.

Dr. ir. P.T.J. Scheepers studeerde milieuhygiëne aan de Wageningen Universiteit en promoveerde aan de Radboud Universiteit bij de afdeling Toxicologie op een onderzoek naar de blootstelling aan dieselmotoremissies. In 1997 behaalde hij de SMBWO erkenning toxicologisch onderzoeker en in 2001 de Hobéon/SKO erkenning arbeidshygiënist (RAH). Hij is universitair hoofddocent bij de afdeling Epidemiologie, Biostatistiek en Health Technology Assessment van het UMC St Radboud en coördineert de afstudeerrichting "Occupational and Environmental Health" binnen de studierichting "Biomedical Sciences" en de master track "Human and Environmental Risk Assessment", in samenwerking met de afdeling Milieukunde van de Faculteit Natuurwetenschappen. In het onderzoek op het Research Lab Moleculaire Epidemiologie houdt hij zich voornamelijk bezig met biologische monitoring van blootstelling aan kankerverwekkende en reproductietoxische stoffen. Op dat onderzoeksterrein coördineerde hij de Europese projecten BIOMODEM en BIOMONECS. Hij coördineert de postdoctorale cursus "Preparatie, interventie en gezondheidsonderzoek bij ongevallen en rampen met gevaarlijke stoffen (PIGOR)", is betrokken bij de organisatie van de PAOG cursus Arbeidstoxicologie en coördineert het Nederlandse deel van de PET-course Occupational Toxicology. Sinds 1 april 2007 vervult hij bereikbaarheidsdiensten als Gezondheidskundig Adviseur Gevaarlijke Stoffen (GAGS) voor de veiligheidsregio's in Brabant en Zeeland.

Nelleke Jeurissen is vijfdejaars student Biomedische Wetenschappen aan de St Radboud Universiteit Nijmegen. In de masterfase volgt ze een maatschappelijk profiel met een major in toxicologie en een minor in "Occupational and Environmental Health". Voor het hoofdvak toxicologie heeft ze een bachelorstage gedaan bij het Nijmegen Centrum Moleculaire Levenswetenschappen (NCMLS), afdeling farmacologie/toxicologie om de rol van BCRP SNP Q141K bij het transport van urinezuur te onderzoeken. Voor haar maatschappelijk

profiel heeft ze deze zomer een stage gedaan met als titel “Samenstelling van kaarten met beknopte informatie over de toepassing van specifieke biomarkers voor stoffen na chemische incidenten”. Deze stage werd verricht op verzoek van het GAGS platform en uitgevoerd bij de afdeling Epidemiologie, Biostatistiek en HTA van het UMC St Radboud, in samenwerking met het Bureau Medische Milieukunde van de GGD Amsterdam en het GHOR Bureau van de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond.

Steffanie de Wit studeert biomedische wetenschappen in de hoofdrichting Occupational and Environmental Health. Vorig jaar won ze een aanmoedigingsprijs met haar bachelorstage, getiteld “Prenatal and occupational exposure to endocrine disrupting chemicals and the risk of testicular cancer.” In oktober en november 2009 volgde zij de Master cursus ‘Incidents and disasters involving hazardous chemicals. In April – Juni 2010 heeft ze een maatschappelijk profiel stage gedaan met de titel “Kennis en vaardigheden van bedrijfsartsen met biologische monitoring na een ongeval met gevaarlijke stoffen” bij de afdeling Epidemiologie, Biostatistiek en HTA van het UMC St Radboud in samenwerking met het Bureau Gezondheid, Milieu en Veiligheid, GGD-en Brabant en Zeeland, Tilburg en Arbo Unie.